

داستان ارثیه پیامبر(ص) برای دخترش که تنها 3 سال در اختیار او بود

فدک یکی از آبادی‌های یهودی‌نشین و دارای نخلستان‌های قابل توجه در نزدیکی خیبر بود که در سال هفتم هجرت و در پی فتح دژهای خیبر، بدون جنگ در اختیار رسول خدا صلی‌الله علیه و آله قرار گرفت.

فدک یکی از آبادی‌های یهودی‌نشین و دارای نخلستان‌های قابل توجه در نزدیکی خیبر بود که در سال هفتم هجرت و در پی فتح دژهای خیبر، بدون جنگ در اختیار رسول خدا صلی‌الله علیه و آله قرار گرفت. در فقه اسلامی این گونه اراضی در زمره خالصجات و اختصاصات پیامبر صلی‌الله علیه و آله بوده و آن حضرت به هر نحو که مصلحت بداند، در آنها تصرف می‌کند. چنان‌که قرآن کریم بدان تصریح دارد: «وَمَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْهُمْ فَمَا أُوقَفْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ حَيْلٍ وَلَا رِكَابٍ... رسول الله صلی‌الله علیه و آله بنا به دلایلی پس از نزول آیه آتِذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ... فدک را که حدود ده هکتار بود، در اختیار دختر عزیزش حضرت زهرا علیها سلام قرار داد و آن حضرت حدود سه سال در حیات رسول الله مالکیت آن را برعهده داشت و اداره می‌کرد.

با رحلت پیامبر صلی‌الله علیه و آله، دستگاه خلافت به بهانه آنکه پیامبر ارث نگذاشته و هرچه از ایشان برجای مانده صدقه و از اموال عمومی است، فدک را به انگیزه‌های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی مصادره و از دست حضرت زهرا علیها السلام خارج ساخت و این سنتی شد که غالب خلفای بعدی اعم از اموی و عباسی بدان سیاست پایبندی نشان دادند و جز در برهه‌هایی که برخی خلفا فدک را به صاحبان آن، یعنی نسل صدیقه طاهره اعم از سادات حسنی و حسینی باز گرداندند، در اختیار خلفا بود که گاهی از سوی آنان فدک را به تیول برخی از خویشاوندان خود در می‌آوردند.

با مروری کوتاه بر خطبه‌ها و کلمات باقی‌مانده از یگانه دختر پیامبر صلی‌الله علیه و آله در می‌یابیم که پاره‌ای از اندیشه‌های فکری و سیاسی شیعه، اولین بار توسط حضرت فاطمه سلام‌الله علیها مطرح شد؛ به رغم آن‌که عمر آن بزرگوار کوتاه بود و زمینه مناسبی برای نشان دادن آثار تفکرات خویش نداشت.

آن حضرت در اولین خطبه‌ای که بعد از جریان سقیفه بنی‌ساعده به بهانه غصب فدک در مسجد مدینه و دفاع آن حضرت از حضرت علی علیه‌السلام ایراد فرموده‌اند، بین افکار و اعتقادی که باعث به وجود آمدن سقیفه شدند و تفکر و راه اهل بیت علیهم‌السلام. تمیز داد و با انحراف ایجادشده برخورد کرد.